

Piotr Szlufik

"Szukając Boga", Leon Knabit, Kraków 2012 : [recenzja]

Seminare. Poszukiwania naukowe 35/2, 211-213

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W ostatnim rozdziale pracy ks. dr Ondriej Štefaňak analizuje wychowanie moralne w rodzinie. Na obszar ten składają się wszystkie zaprezentowane do tej pory główne wątki dotyczące moralności, gdyż to właśnie wychowanie moralne ma największy wpływ na postępowanie młodych ludzi w okresie adolescencji. Należy jednak stwierdzić, że rodziny słowackie są w takim samym stopniu polem zmian w tym zakresie, jak rodziny polskie czy rodziny innych krajów europejskich.

Pomimo pewnych zastrzeżeń, raczej natury redakcyjnej niż merytorycznej, muszę stwierdzić, że Autor wykazał się dużym znanstwem prezentowanych przez siebie zagadnień. Omnibusowe podejście do kategorii moralności zaowocowało pracą niezwykle ciekawą, o dużej wartości naukowej i zdecydowanie odkrywczą. Lektura całości ukazuje biegłość Autora w posługiwaniu się fachową terminologią z zakresu socjologii moralności przy trafnym zastosowaniu metod i technik dla zobrazowania tego fenomenu. Praca posiada również walor poznawczy dla polskiego czytelnika, interesującego się socjologią młodzieży, socjologią religii i socjologią moralności, bowiem przybliżyła mu zbiorowość, wprawdzie żyjącą w innym kraju, ale jednak we wspólnej Europie. Stąd też opracowanie to należy rekomendować, jako pomoc dydaktyczną w akademickich poszukiwaniach porównawczych.

Ks. Sławomir H. Zaręba

Instytut Socjologii

Wydział Nauk Historycznych i Społecznych, UKSW

Leon Knabit, *Szukając Boga*, Wydawnictwo Benedyktynów, Kraków 2012, ss. 175.

Bóg, wiara, Kościół, modlitwa, nawrócenie – to zagadnienia szerokie i dla wielu osób niełatwe do zrozumienia. Zagłębianie się w opasłe księgi dzieł wielkich teologów nie zawsze jest możliwe, a niekiedy nie przynosi oczekiwanego światła na osobistej drodze wiary, która przechodzi kryzys albo chwilową próbę. W takiej sytuacji pomocą może być rozmowa z kimś doświadczonym, starszym, wypróbowanym; z kimś, kto dźwigając багаж własnych doświadczeń oraz dzięki posiadanej roztropności, potrafi wskazać właściwe rozwiązanie problemów, wyjaśnić trudne kwestie, doradzić i pomóc w dokonywaniu dobrych wyborów.

Przykładem poszukiwań odpowiedzi na trudne pytania chrześcijanina jest wydana w 2012 roku staraniem tynieckiego Wydawnictwa Benedyktyńskiego w Krakowie książka znanego benedyktyna – o. Leona Knabita zatytułowana *Szukając Boga*. Publikacja ta ma formę wywiadu-rzeki, w którym stroną zadającą pytania jest studentka psychologii i dziennikarka Magdalena Sędkiewicz pisząca pod pseudonimem Natalia Świt. Inspiracją do powstania tego dzieła były jej osobiste wątpliwości w wierze i chęć znalezienia u kogoś, kto może dać świadectwo własnego doświadczenia Boga, odpowiedzi na ważne dla niej pytania.

Książka porusza zagadnienia z zakresu teologii duchowości. Dostarcza konkretnych informacji, które mogą pomóc czytelnikowi w kształtowaniu własnego życia duchowego oraz w szukaniu Boga. Publikacja posiada prostą, przejrzystą strukturę. Składa się ona z jedenastu tematycznych rozdziałów, zbudowanych z zastosowaniem konstrukcji pytanie – odpowiedź.

Rozdział pierwszy *Głodni Boga* (s. 7-20) ukazuje naturalną potrzebę ludzkiej duszy, jaką jest szukanie absolutu, Boga i spotkania z Nim. Ojciec Knabit wskazuje konkretne środki, które pomagają człowiekowi doświadczać istnienia i obecności Boga. Są to: szukanie prawdy i sensu na różnych płaszczyznach swojego życia, modlitwa i sakramenty święte, zwłaszcza Eucharystia i spowiedź.

Kolejny rozdział *Strach ma wielkie oczy* (s. 21-34) podaje przyczyny lęku człowieka przed Bogiem. Powodem tego strachu jest – według Autora – niezajomość Boga oraz niewłaściwy Jego obraz, który tworzy sobie osoba wierząca. Według o. Knabita doświadczenie Boga zdobywa się na

drodze sakramentalnej spowiedzi i komunii św., nie zaś jedynie dzięki zapatrzeniu się w dzieła artystów ukazujących Jezusa, Trójcę Świętą czy Maryję lub też dzięki wybiórczej lekturze Starego Testamentu opisującego Boga jako surowego i karzącego sędziego. Benedyktyn podkreśla także rolę świadectwa rodziców, księży oraz świeckich, które ma moc przyciągania innych ludzi do Boga, Jezusa Chrystusa i Kościoła.

W rozdziale zatytułowanym *Rzut okiem na Kościół?* (s. 35-46) rozmowa toczy się wokół kwestii rozumienia pojęcia Kościół, sensu jego istnienia, wartości wspólnoty wierzących i roli sakramentów świętych. Pojawia się także temat miejsca kobiet w Kościele, ich zaangażowania i relacji z duchownymi.

Kolejna część książki *Brudna piana na czystej wodzie* (s. 47-60) dotyczy różnych słabości i braków kapłanów szczególnie w posłudze sprawowania Eucharystii oraz spowiedzi, które wpływają na wiarę osób, które z tych sakramentów korzystają. Ojciec Knabit zachęca w swojej wypowiedzi księży, aby sprawując sakramenty, głosząc kazania, spowiadając, dali odczuć wiernym *sacrum*, dali odczuć, że dzieje się coś Bożego; świeckich zaś mobilizuje do bycia wiernym Jezusowi, mimo braku świętości pasterzy, bowiem – jak zauważa – Kościół jest wspólnotą ludzi grzesznych, ciągle dążących do doskonałości.

Piąty rozdział *Na ścieżkach nawrócenia* (s. 61-76) dotyka tematu powrotu człowieka do Boga. Nawrócenie nie zawsze musi oznaczać gwałtowne zmiany. Chodzi raczej o otwarcie duszy na Bożą łaskę, o wzbudzenie pragnienia, by nie ranić Jezusa swoimi grzechami, o odnalezienie radości i pokoju serca, z których płynie gorliwość i świadectwo życia z Bogiem. Ojciec Leon daje konkretne wskazówki, jakimi warto kierować się w relacjach z poszukującymi drogi do Boga: nie być nachalnym w ich nawracaniu, uszanować wolność każdej osoby, podchodzić indywidualnie do napotkanej sytuacji, w jakiej znajduje się osoba zagubiona, roztropnie dzielić się własnym doświadczeniem przemiany.

Następny rozdział *Czas próby* (s. 77-94) uświadamia czytelnikowi, że po nawróceniu przychodzi czas, kiedy „Bóg przestaje dawać duchowe cukierki” i trzeba się zmierzyć z różnymi formami kryzysów, prób, trudnymi sytuacjami życiowymi. Zaufanie w takich momentach Bogu – wyjaśnia o. Knabit – to „postawa, w której wierzymy, że z Jezusem możemy przetrwać nawet najgorsze chwile”. Autor podaje tu także kilka środków na czas ciężkich doświadczeń: ufna modlitwa, lektura Pisma świętego, zachowanie cierpliwości, zastosowanie na drodze nawrócenia taktyki małych kroków, szukanie obecności innych, działanie ze świadomością, że każdy kryzys ma swój kres.

Tytuł siódmego rozdziału *Jak się modlić?* (s. 95-107) jasno określa poruszany w tej części publikacji temat. Autor uświadamia czytelnikowi kilka istotnych prawd dotyczących modlitwy: trzeba się jej wciąż uczyć; należy modlić się tak, jak się potrafi; ważna jest wytrwałość mimo roztargnień; Bóg słyszy nasze prośby, ale czyni to, co jest zgodne z Jego wolą; żadne słowo ludzkiej modlitwy nie zostaje bezowocne.

Mała stabilizacja (s. 109-132) to tytuł najobszerniejszego rozdziału recenzowanej książki. Porusza on zagadnienie wzrostu duchowego, którym winien odznaczać się człowiek wierzący. Jego brak często spowodowany jest – jak stwierdza Autor – monotonią, która wkrada się w codzienne życie oraz słabością woli człowieka. Szczególną rolę w duchowym wzrastaniu mogą odegrać, według o. Knabita, wspólnoty oraz indywidualne kierownictwo duchowe. Pomocą mogą być również: lektury duchowe, pielgrzymki czy spotkania młodzieży. W tematyce rozwoju duchowego Autor zwraca także uwagę na konieczne przejście od zachowywania – niekiedy rutynowo – przykazań Bożych do kształtowania cnoty, czyli nawyku czynienia innym dobra oraz wzrastania w miłości, która powinna kierować konkretnymi wyborami człowieka.

Rozdział dziewiąty *Sumienie i rozeznanie* (s. 133-145) jest próbą wyjaśnienia czytelnikowi roli sumienia, które działa w człowieku jak ster, kompas, a zatem kieruje go na właściwą drogę postępowania i prowadzi ku dobru. W tej części książki tyniecki benedyktyn przybliży także kwestię rozeznaniania powołania do zakonu lub kapłaństwa, w którą zaangażowane jest sumienie. Jeśli człowiek pyta o swoją drogę, Bóg daje mu odpowiedź. Wskazuje powołanie życiowe, posługując się także innymi ludźmi, np. bliskimi czy spowiednikiem.

Przedostatni rozdział *Życie „na świeczniku”* (s. 147-158) odnosi się do świadectwa życia chrześcijańskiego. Autor dzieli się własnymi spostrzeżeniami i formułuje kilka zasad dawania świadectwa wiary. Pociągać do Boga będzie ktoś, kto jest naturalny, świadczy z pasją, kto nie boi się wychodzić do innych, ale i potrafi być dyskretnym, dając prosty przykład relacji z Bogiem, zamiast nachalnego mówienia czy przekonywania ludzi do wiary siłą. Autor przypomina także, że każdy sam musi wypracować swój własny styl ewangelizowania, świadczenia o wierze. Podkreśla też, że w każdej sytuacji należy być odpowiedzialnym za swoje wybory i postawy.

Rozdział zatytułowany *Czy warto?* (s. 159-174) zamyka publikację. Rozmowa zawarta w tej części książki jest próbą pozytywnej odpowiedzi na pytania: „Czy warto szukać Boga?” oraz „Co może zyskać osoba wierząca, wybierając relację z Bogiem, zamiast wartości światowych czy różnych przyjemności?” Ojciec Knabit przekonuje, że wiara, wybór Boga, ma sens. Wiara bowiem daje wewnętrzny pokój, rodzi radość, dobroć, gotowość do służby, a w ostatecznym rozrachunku owocuje życiem w niebie. Ważną postawą w procesie szukania Boga jest cierpliwość i próba odkrywania Jego obecności w różnych zdarzeniach ludzkiej egzystencji, także w cierpieniu.

Recenzowana publikacja jest napisana przystępnym i prostym stylem. Choć nie wyczerpuje ona w całości poruszanych kwestii, może być swoistym poradnikiem dla tych, którzy autentycznie szukają Boga i chcą się uczyć relacji z Nim od osób starszych, doświadczonych, takich jak o. Leon. To, co zasługuje na uwagę u tego benedyktyńskiego mnicha, to prostota języka, jakim się posługuje, humor, zdrowy dystans do siebie i życia, pokora w dawaniu rozwiązań, które nie roszczą sobie prawa do bycia ostatecznymi oraz wielkie bogactwo intelektualne dostrzegalne w udzielanych odpowiedziach. Podawane w nich argumenty pochodzą bowiem z Pisma świętego, nauki ojców Kościoła, doświadczenia świętych i błogosławionych, a także duchownych, osób konsekrowanych, pisarzy, naukowców, lekarzy, artystów i wojskowych. Z całą pewnością jest to praktyczny wyraz szacunku Autora do interlokutorki oraz troski o jej autentyczny postęp duchowy.

Pozycja książkowa benedyktyńska o. Leona Knabita *Szukając Boga* jest godna polecenia i w pełni zasługuje na uwagę czytelników. Może ona pełnić funkcję inicjacyjną – dla tych, którzy rozpoczynają drogę dojrzałego życia duchowego oraz wyjaśniającą – dla przeżywających chwilowe próby w relacji z Bogiem. Warto polecić ją szczególnie młodzieży przygotowującej się do bierzmowania, która często potrzebuje w kwestii wiary wyjaśnień, dobrych rad i wskazówek. Publikacja może być także doskonałym uzupełnieniem różnych spotkań rekolekcyjnych lub formacyjnych przeznaczonych dla ludzi młodych.

Ks. Piotr Szlufik SDB